

ІНОЗЕМНІ СТУДЕНТИ: ПРЯМИЙ ШЛЯХ ДО УНІВЕРСИТЕТУ

Нещодавно Міністерство освіти і науки затвердило зміни до Порядку організації набору і навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства, затвердженого наказом №1541 (зі змінами). Чи, зважаючи на пандемію COVID-19, цей напрям роботи є перспективним для українських вишів, чи варто впроваджувати й розвивати короткострокові напрями підготовки і як університети можуть безкоштовно рекламувати свою діяльність – розповідає директор Українського державного центру міжнародної освіти Олена ШАПОВАЛОВА.

«ДИСТАНЦІЙЦІ» – БУТИ

Видання наказу «Про затвердження Змін до Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» (№1265 від 12 жовтня 2020 р.) дозволило заняття онлайн для іноземців. У наказі зазначено, що навчання іноземців здійснюється заочною (денною), заочною та дистанційною формами здобуття освіти. «Дистанційка» проводиться у випадках, передбачених законодавством, за винятком навчання за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я».

– Тож нині іноземні студенти можуть бути впевненими, що після вступу зможуть отримати необхідну інформацію та доступ до інтернет-ресурсів, після чого певний час, наприклад – перший семестр, зможуть навчатися в рідній країні, – резюмує Олена Шаповалова. Фахівець зауважує, що на першому курсі, як правило, студенти не працюють у лабораторіях, а переважно вивчають загальні дисципліни, а це можна робити досить ефективно і в онлайн-формі.

КОШТИ – ДЛЯ КРАЇНИ І ВИШІВ

Не секрет, що вартість навчання для українських студентів і студентів із-за кордону є різною, навіть якщо вони навчаються в одних академічних групах. А згідно із чинним законодавством іноземні студенти можуть здобувати освіту як українською, так й англійською мовами, й у другому випадку вартість буде ще вищою. І навіть плата за проживання у гуртожитку є більшою за ту, що платять наші співвітчизники.

Мінімальна вартість контракту на навчання складає близько 1,5 тисячі доларів США на рік, навчання за медичними спеціальностями коштує близько 4 тисяч доларів. У середньому іноземний студент в Україні витрачає майже 10 тисяч доларів на рік (на цю суму впливає те, що багато таких осіб навча-

ються на медичних спеціальностях), і це є суттєвим прибутком для держави.

ПОПУЛЯРНІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Приблизно половина всіх іноземців здобувають медичну освіту за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація, промислова фармація». Тож боротися з можливими проявами пандемії їм допомагають професійно: медичні університети взагалі якнайкраще підтримують студентів у разі виявлення проблем із здоров'ям. І серед іноземців не було жодного ускладнення під час хвороби на COVID-19.

Попри певні сумніви щодо якості дистанційної університетської освіти, є дуже промовисті приклади посправжньому якісної форми навчання, визнаної й за кордоном, зауважує директор центру. Одним із таких «кейсів» є досвід Тернопільського державного медичного університету імені Івана Горбачевського, де дистанційно навчають медсестер зі Сполучених Штатів Америки.

– Близько шестисот медсестер, які працюють у лікарнях, здобувають освіту у виші за спеціальністю «Медицина» – заочно, дистанційно, – розповідає Олена Шаповалова. – Практичні навички вони набувають на своїх робочих місцях, відповідно до угод між закладом освіти й лікарнями. А після завершення навчання отримують дипломи магістра, які видає український виш.

КОРОТКОСТРОКОВІ ПРОГРАМИ

Одним із надзвичайно перспективних напрямів розвитку вишів директор Українського державного центру між-

ВИДАННЯ НАКАЗУ ДОЗВОЛИЛО ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Змінами до згаданого порядку терміни вступу іноземців на навчання продовжили до 15 грудня 2020 року і до 15 квітня 2021-го. Запитуюмо в Олені Шаповалової, як пандемія вплинула на кількість охочих навчатися в Україні.

– Нині в електронному журналі, який веде наша установа, зареєстровано 27400 запрошень на навчання для іноземців. У минулому році в цей період показник був більшим за 40 тисяч. Тобто зменшення кількості є, але воно – не фатальне, – відповідає вона. – Багато студентів не подавали заявки, бо розуміли, що до початку навчання вони, ймовірно, приїхати просто не змогли б – у багатьох країнах були проблеми з виїздом, отриманням віз, посольства працювали нестабільно.

СТАТИ СТУДЕНТОМ

Окрім цих чинників, на результат вплинуло те, що на пірвоку була припинена рекламна діяльність – навчатися в Україні іноземців не запрошували. Тож такі вступники почали активно подавати документи на навчання в нашій країні лише із серпня.

– Абітурієнти-іноземці не знали, чи в конкретному виші буде можливість частково навчатися дистанційно, що дуже важливо в умовах пандемії, – зауважує Олена Шаповалова. – Але навіть якщо університет передбачав таку форму занять, то для вступу все одно треба приїхати до нашої країни.

Тож який шлях має пройти громадянин іншої країни, щоб стати студентом українського вишу? Він звертається до університету – напряму або через Український державний центр міжнародної освіти, – потім відбіркова комісія перевіряє його документи, надає згоду на запрошення іноземного абітурієнта. Після чого той подає документи на отримання візи й, отримавши її, має приїхати в Україну, подати оригінали документів, скласти вступні іспити. І лише після цього він може повернутися на батьківщину, щоб на певний час продовжити навчання онлайн.

народної освіти вважає створення короткострокових дистанційних програм, які не передбачають отримання диплома державного зразка. З одного боку, «зірковий» професорсько-викладацький склад потужного вишу має змогу створити посправжньому вартісний продукт. З іншого – багатьом потенційним слухачам потрібен не диплом чи сертифікат, а «точкове» підвищення їх кваліфікації. А знане «ім'я» вишу слугуватиме певною гарантією якості й унікальності такого освітнього продукту.

– Наприклад, в Україні є класні спеціалісти з радіаційної медицини – це унікальна спеціальність, адже фахівці мають володіти хорошими знаннями не лише з фізіології та анатомії, а й з фізики. Такі фахівці, знані в усьому світі, працюють у Харківському національному університеті імені Василя Каразіна. Вони вже розробили тематичні дистанційні курси.

Але перспективними є не тільки вузькопрофільні теми. Ще один такий напрям – створення якісних курсів із базових дисциплін, які завоюються на першому курсі вишу, вважає Олена Шаповалова. Їх можна пропонувати, зокрема, як підготовку до вступу на відповідні спеціальності – для абітурієнтів (і не лише іноземців), котрі навчаються на підготовчому відділенні вишу. Йдеться про курси як українською, так і англійською.

СТВОРИТИ УМОВИ

– Але університети повинні серйозно подумати про те, як вони допомогатимуть викладачам реалізовувати такі програми, – продовжує директор центру. – Викладачу мало просто поставити завдання – треба розробити дистанційний курс. Необхідно, щоб була відповідна техніка, приміщення (бажано – спеціалізована університетська студія), працівники, які допоможуть зробити якісний відеозапис. Адже іноземець навряд чи придбає курс лекцій, записаних удома, на фоні старих шпалер, з поганою якістю відео та звуку. А ще ж треба підготувати якісні презентації, розробити інтерактивні завдання... Тому варто мотивувати викладачів, які реалізуватимуть такі курси.

До речі, чи не найважливішим чинником популярності таких курсів є їх рекламування. Український державний центр міжнародної освіти готовий безкоштовно розміщувати інформацію про університетські онлайн-курси на своєму порталі. І – звертати увагу на них під час проведення міжнародних виставок.

– А якщо заклад вищої освіти ще не створив свою окрему, але уніфіковану сторінку на нашому сайті studyinukraine.gov.ua, то може зробити це теж безкоштовно, – зауважує Олена Шаповалова.

Незабаром має запрацювати і єдина міжвідомча електронна платформа у сфері набору іноземних студентів до закладів вищої освіти України. В Українському державному центрі міжнародної освіти сподіваються, що саме це державне підприємство адмініструватиме новий ресурс. До нього матимуть доступ Державна міграційна служба України, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України й інші органи виконавчої влади. Це зменшить ризики нелегальної міграції і забезпечить прозорість та легкість використання цієї системи для іноземців, які планують вступ до університетів нашої держави.